Sal 1 — Hejmar 29

Duşemb 22 Çiriya Paşîn 1943

Kiriyariya Roja Nû: ji bona erdên Sûriye û Libnanê; 10 lîreyên Sûrî; ji bona welatên din 2 lîreyên ingilîzî. Bihayê Hejmarekê: 10 Qemerî.

ROJA NÛ

XWEDÎ Û GERÎNENDE: MÎR Dr. KAMIRAN ALÎ BEDIR-XAN

Dîwan û gerînendekariya Rojnamê: Bêrût-Birc; Weqif Tabet, Telefona Dîwanê: 74-04; Telefona Mala Xwediyê Roja Nû: 84-41. Edresa telg: Bêrût-Rojanû.

CENG & SIYASET

DEWRAN

BER BI SERFIRAZIYÊ VE

Sala 1944-an

Sala şerine mezin û heye ko sala qomandên vî şerî ên dawîn e. Wezîrê brîtanî ê yekemîn Mr. Çorçil, yê ko mirovdewletekî giran û gelek bi ihtiyat e, di gotara xwe a paşîn de, ya piştî civanê Moskovayê, dida zanîn: «eniya diwemîn» sala ko bê, dê vebe û di Ewripayê de qomandine zor û xwîndar çêbibin.

Baweriya piraniya mirovdewletên Hevalbendan ev e ko sala nû wê bibe sala xelasiya cihanê ji vî şerê xedar, û vegera dema silh û aştiyê.

Welatperwerên Yugoslavî

Piştî şkênandina Ordiyên Yugoslavî, zehf welatparêzên Yugoslavî gihane hev û dû û şerê dijmina kirine. Niho ev qiwetên he, bûne lek û firqeyên serpêkatî û di erdê Serbistan, Bosne û peravên Dalmaçyayê de şerê eleman û bulxaran dikin.

Ordiya Yugoslavî a xelasiya welêt bi mêranî û çavsoriya xwe nav û deng daye û dinya qail kiriye ko ji bona xelke yugoslavyayê ji welêt delaltir û ji serbestiya wî çêtir tu tişt nîne.

Ber Bi Polonyayê Ve

Ordiya Sor di pêşiya sînorên Polonyayê de ye. Lekên şerevaniyên rûsî milyonek kîlometir çargûşe erd, ji dijmina paqij kirine û niho zordidin dergehên ko wan bigihîne Polonya û Romanyayê.

Perîşaniya elemana mezin e, elemana li tu derê nikarî bûn pê bidin erdê. Serfermandariya elemanî bixwe qala yekîneyên rûsî ên teze dik yên ko Serdariya sovyetî pey hev tîne û têxe meydana şerî.

Gotara Mareşal Stalîn

Li ser peyiva Stalîn a dawîn rojnama rûsî «Krasnaya Zvezda» dinivîse: Bi Gotara Stalîn baweriya me a serfiraziyê, hêj xurtir bûye. Tiştine giran, rojine reş bi ser me de hati bûn, lê destê Mareşal Stalîn ê xurt lekên şerevaniyên me gihandine zeferê.

Ordiya Sor, di nav dengên şahînetên serfiraziyan û brûskên meydana şerî de, guhdariya Serdarê xwe dike. Dastana Ordiyên elemanî, ko ew nayîn şkênandin, mîna mij û dûmana belav bûye. Pêşiya Ordiya Sor de leşkerên elemanî şikiyane û baz didin, ew Ordiya Sor a ciwan ya ko di nav girîna topan û gujîna bomban de hoste bûye. Ordiya Sor dijmina dişkîne, û ber bi sînorên Welêt ên roavayî ve dimeşe. Destê me de ala *Sor*, em ber bi rojê ve dimeşin, stêra ko tava xwe dide demên vî şerî ên dawîn.

ÇAR SED BALAFIR

Xesarine Giran Gihane Refên Japonî

MELBURN— Hefta borî di şerên hewayî de 120 balafirên japonî hatine avêtin erdê. Di nav 17 rojên ve mehê ên pêşîn de 400 balafirên japonî hatine xira kirin. 42 mekîneyên hevalbenda venegeriyane warên xwe.

BOMBARDIMANA SOFYAYÊ

LONDRE— Rojnameyên brîtanî bi xweşdilî qala bombardimana Sofyayê dikin û dibêjin ko şer di Ewripa Rohelatî de dikeve dewreke nû. Bi vê bombardimanê hemî hikûmetên Balqanan hejiyane. Hikûmetên Balkana bê şik ji xwe dipirsin: ko carekî bombardimanên giran destpê kirin gelo halê me wê çi bibe.

BÊNIYAZIYA ELEMANAN

Ji Bona Elemana Dergehên Hêvîyê Hatine Girtin

LONDRE— Rojnama ingilîzî Îvining Standart qala gotarên Çorçil û Hitler dike û dibêje: dawiya rojên Hitler nêzing dibin; pronivîsa ko serekwezîrê Brîtanya Mezin elam daye, têxe pêş çavan ko êdî ji bona elemana dergehên hêvî û niyazê têne girtin.

CEZAYIR— Têtê bawerkirin ko Ordiyên Hevalbendan dest bi êrîşa xeta elemanî a Sangroyê bikin. Montgomerî û ordiya pêncemîn qiwetên xwe ji bona vê armancê pêk anîne.

QAHIRE— Elemana dirêjî girava Lerosê kirine, giravek ji yên donzde giravan; li wê şer dom dike; du gemiyên elemanî hatine bin av kirin; li derbên Hevalbendan 4 Yunkers 88 xira bûne. Nûçeyên dawîn elam didin ko elemana ev girav vegirtiye.

QAHIRE— Refên Hevalbendan di delava Girîdê de li waporên dijmina xistine, û nêçîrvona di girava Girîdê de gelek hêjagehên dijmina dane ber bomban. Şevadî balafirgeha Herakliyonê bi awakî xurt hatiye bombardiman kirin. Bombeavêjên giran di girava Rodosê de li balafirgeha Maritzayê jixistine.

LEKÊN ORDIYA SOR

BER BI SÎNORÊN POLONYAYÊ VE DIMEŞIN

STOKHOLM— Ûrisa işê xwe bi destekî xurt girtine û bêperwa eskerên xwe ji qadên şerî wêdetir dişînin û tu yekîneyên he, bi navv erdê ko hêj, ji destê dijmina ne hatiye xelas kirin pêş ve diçin. Di na şertên adetî de ev qiwetên he, bi ber êrîşan dikarî bûn bêne qelandin. Lêbelê Serdariya rûsî êdî tiştên ko eleman hêj dikarin bikin xweş nas dike. Du baskên lekên rûsî li bakur-roavayê Kievê û li roavayê Jitomir—Korostenê ber ve têu. Berlîn elam dide ko sih firqeyên peyade û du firqeyên rûsî ên zirhkirî zor didin leşkerên elemana yên ko hêj li axa Zoporojye û Krivo-Rogî xwe bi şûnda ne kişandine. Herwekî Mareşal Stalîn bi xwe gotiye: Heta ko elemana Ordiyên xwe ji perîşaniyeke timam xelas bikin divê ji nû ve xwe bişûnda bikişînin û ji hindurê welêt qiwetên mayîn bînin û bêxin şerî.

Ji xwe ji gotinên serekên elemana ên dawîn, eşkere dibe ko heçî mêrên elemanî ko dikarin tifingek hilgirin têne şiyandin qada şerî, û keç û jinên mayî ko xebat ji wan tê, riya destgeh û febriqan girtine.

LI PESIFIKÊ

DERBINE DIJWAR DIGEHE JAPONA

MELBURN— Bi awakî resmî didin zanîn: Di Behra Rabaulê de, refên Hevalbendan dirêjî çengkeştiyên japonî kirine, 15 waporşerên japonî derb xwarine; qriwazorek û du ber-torpiyor bin av bûne û xesar gihane qriwazorek û yanzde ber torpiyoran. Refên Hevalbendan ji balafirhilgiran bi hewa ketine û bi ser dijmina de girtine. Çekê japonî ê hewayî êrîşî gemiyên hevalbendan ên balafirhilgir kirine. 64 mekîneyên japonî hatine anîn xwar, bê ko bikarin zerer bigihînin gemiyên hevalbendan.

LONDRE— Di eniya talyanî de eleman bi 10 firqe esker berevaniya xetên xwe ên zivistanê dikin; li gora gotina hêsîrên elemanî wan emir standiye û divê ji qeneve 8 hefte pê bidin erdê. Elemanan zehf caran ber êrîşan kirine, lê hatine şkênandin û paş ve avêtin; wilo dixuye ko serfermandariya dijmin nemaz e bi xirakirina her tiştê ko destê wî digehe, dixwaze xwe biparêze. Nexweşiya hewayî dom dike; berf ketiye çiyan û riyên dora wan têrherî ne.

Li Rohelatê Dûr

Ev deh roj in, di, Pesifîka Nîro Roavayî de, di nav bira çekên Hevalbendan û Japona ên hewayî û stolên her du aliyan de, şerine zor û xwîndar çêdibin.

Di eniya Birmanyayê de jî tevdana kewte û sedmêran zêdetir dibe. Heye ko Hevalbenda li Rohelatê Dûr û di Pesifîka Nîro-Roavayî de jî dest bi êrîşine birînî bikin.

Bombardimana Sofyayê

Payetextê Bilxaristanê Sofya hatiye bombardiman kirin. Ev cara pêşîn e ko refên Hevalbendan zor didin erdê Bilxara. Xwendevanên me dizanin ko hêjagehên erdê Ernewûda û yên Romanyayê, ev çend car in hatine bombardiman kirin. Refên Hevalbenda ji aliyê Balqana jî dest bi êrîşî elemana û dost û hevalokên di wan kirine.

Qewil û Ayîn

QEWIL

Hesen û Hiseyn her du çelebî ne
Her du siwarê reş erebî ne
Her du bi şûrê kermanî ne
Her du bi xencerê xerzanî ne
Her du bi şeşxanê botanî ne
Her du bi şeşderbê qermanî ne
Her du ewladê imam Elî ne
Her du ewladê Fatime nebî ne
Her daim li meydanê sekinîne.
Hesen ban dikir Fatmê dayê
Huseyn bandikir hûrî dayê
Şûra bişînin ser seqayê
Ji bona ko em herine xezayê;
Emê kafir bînin ser hedayê
Ji bona xatirê bavê Fatimayê.
Hesen, Huseyn her du yek in
Her du şêr in, qirbelek in
Kafir kuştin yek bi yek in.
Hesen û Huseyin bi deştê de
Kafir Êzîd tên ji wê de
Imam Huseyn zeft kirin
di xewlanê de;
Rimek bû, li pişta imam Huseyn da
Derxistibûn ji defa singê da
Xwîn herikî bi ser saqa cizmê da
Xwîn herikî bi rûkê erdê da:
Imam Heseyin şehîd keti bû
di Kerbelê de
Ev kafir Êzîd radibiyê
Serê imam Huseyn jêkiriyê
Laşê imam Huseyn
Li bin zikê mehînê şidandiyê
Rast kiri bû, bi ser mala xwediyê
Ev heywana kher û lal
Riya mal girt û dimeşiya
Hati bû li ber devê derî sekiniye;
Nêrî ko carkî dengê Fatmayê
Li hunduro hatiyê
Ev heywan li dengê Fatmayê
dişêhiya..
Fatmayê bi eşq û bi kêf derketiyê
Go: va imam Huseynê min
Ji xezwa kufêr hatiyê;
Gava derket ber devê deriyê
Çav li laşê imam Huseyn ketiyê
Fatmayê sê denga kir qêrêniyê
Go: ez çi b' kim ji hespê bêxwediyê
Û ez çibikim ji laşê bê seriyê
Û ez çi b' kim ji destê bê tiliyê.
Fatmayê dibêje û dibilînê
Hêstira ji nûrê dibarînê
Derdê kezebê nû dibînê.
Huseyin ban dikiri Elî Baba
Hesen ban dikir Elî Baba
Laşê mi kirin şîş û kebaba
Halê me ji dest Êzîd xerab e.
Fatmê go: hey bînin, bînin
Her çar eqtabê pêxember
Zû ji mir' bînin
Emê ber bi xezwa Ezîda de bişînin
Bila bi stoyê wan bigirin
Ji nav milê wan hilqetînin
Belkî heyfa îmam Huseynê min
Ji wan hilînin.

SANGRO

BERLÎN— Radyoa elemanî mukir tê ko leşkerên elemanî xwe ji Sangroyê bi şûnda kişandine. Sangro di eniya talyanî de ye û yekîneyên Ordiya heşt ev der vegirtiye.

LONDRE— Radyoa Moskovayê elam dide ko sefîrê Sovyetistanê li Londrê M. Gusev di civanê kardariya Ewripayê de, wê bibe nimînendeyê Sovyetîst anê

DEMA NIHA

BOMBARDÎMANA BERLÎNÊ

REFÊN BRÎTANÎ BÊ ETLAHÎ LI BERLÎNÊ DIXIN

STOKHOLM— Ev çar şev in, Berlîn têtê bombardiman kirin. Refên brîtanî ên mezin her şev du û heta sê hezar ton bombe avêtine payetextê elemana. Bitenê şeva Yekşembê 25.000 peya hatine kuştin û 30.000 jî bê ban û serban mane. Di nav her deqîqakê de, bombeavêjên brîtanî ên mezin 7,7 ton, ango 77.000 kîlo bombe berdidan hêjagehên payetextê Germanistanê.

150 NOQAV

XESARÊN ELEMANA GELEK GIRAN IN

LONDRE— Di nav şeş mehên dawîn de, qiwetên Hevalbendan 150 noqavên elemanî bin av kirine, pê 7.000 serbend û deryavanên elemanî hatine kuştin an fetisandin.

LONDRE— Qerargeha Yugoslavî a mezin ya xelasiya welêt elam dide ko di Sirbistanê de di navbira leşkerên Yugoslavî û yên eleman-bilxarî de şerine xwîndar çêdibin. Di Sirbistana Roavayî de yekîneke bilxarî hatiye qelandin.

Gotara Kordel Hal

DI PÊŞIYA CIVATMILETÊN EMERÎKANÎ DE

Nû—York— Wezîrê emerîkanî ê dervekariyê Mr. Kordel Hal di pêşiya civatmiletê emerîkanî de peyiviye, qala civanê Moskovayê kiriye û gotiye: We ez gelek serbilind kirim, bi vexwendina xwe ko ez bêm û pêşiya we de, qala qonferensa Moskovayê bikim.

Civanê Moskovayê ji hêla bingehên xwe ên eskerî û siyasî gelek hêja û qedirgiran bû. Niho miletên hevalbend gihane dewra ko der hemî eniyan dest de bi êrîşan dikin. Karê Pêşveajotina şerî, di destê me de ye û li her derê, dijminên me têne şkênandin û wilo jî wê dom bike. Dema şkênandina qiwetên dijmina bitevayî, wextekî nîzing de, wê bê. Lê belê ji bona ko emê bigehin armanca xwe, hêj canfidakariyine mezin divêtin û divê Emerîka bi xebata xwe, arîkariya Ordiyên Emerîkayê û yên Hevalbendan bike.

Heke şerê ko em û Hevalbendên me dikin ne ji bona azahî û serbestiya dinyayê biwa me ne dikarî bû, wilo serfiraz bibin. Brîtanya Mezin, Sovyetistan, Emerîka û Çîn qail in ko ji bona parastina silh û aştîya Cihanê, piştî vî şerê xedar, tevkariya ev her çar dewletan bivênevê ye Di civanê Moskovayê de me qala zehf pirsên Ewripayê kirine. Peyayên ko ji vî şerî berpirsiyar in dê benê êşandin. Dawî Mr. Kordel Hal bigotinên hêja qedrê Mr. Îdin û Mareşal Stalîn girtiye û gotiye: Em îro dikarin li pêşiya xwe bi dilekî rahet binêrin, emê hikmî rojên ko bên dê bikin, rojên ko aşitî û edaletê bînin cihanê.

ARIKARIYA EWRIPAYÊ

HEVALBEND HAZIRIYINE MEZIN DIKIN

NÛ YORK— Di Emerîkayê de ji bona arîkariya miletên dost û Hevalbend yên ko niho di destê dijmina de perîşan ketine, debarine mezin têne kirin. Piştî şkênandina Mihwerê û xelasiya wan Hevalbend dikin her tiştê ko ew hewcedar in li gora destgerî bişînin wan, an bifiroşin wan. Di vê babetê de Hevalbend didin eqlê xwe ko taqeta hin miletan a kirînî, ji ên din mezintir e û ji aliyê din miletin hene ko pereyên wan, kêm lê perîşaniya wan mezin e, gelo di pêşiya vî halî de bi çi awayî divê bête gavavêtin.

Wilo dixuye ko Hevalbend di pirsa arîkariyê de, ne li gora taqeta miletan a kirînî, lê belê li gora hewcedarî, û tengasiya wan, gavbavêjin. Civata ko ji bona arîkariya welatên perîşan hatiye danîn qerar û elamdaye xelkê Emerîkayê ko wan divêt cilên xwe ên kevin di nav 15 rojan de bidin vê civatê. Cilên kevin di pêşgehên vê civatê de, dêbenê kom kirin û wexta xwe de, wê bêne rêkirin, welatên ko xelkê wan belengaz bûne.

ÇIROKEK

Şev bû şev li me dizimzimî
Diz bi kêrwên ve qedimî,
Şev bû şev li me dilezlizî
Diz li kêrwên diqelizî,
Kurtanê kerê seyid dizî
Tu j' ocaxa natirsî,
Apê Îsa tu zanî
Ker va ye, kurtan kanî.
Kurtan çû Tora Banî
Tu serekê dizan î.
Apê Îsa rabû piyê
Dû şopa kurtan ketiyê
Salxê kurtan hilaniyê.
Kurtan çu cem Kuto Sefûr
Li welatê jorî yê.
Apê Îsa meşiya
Li xelkê bû mêvandariyê
Apê Îsa gotiyê:
Ez çun cem mala xweltika xwe a zaza
Siyê ro û sê şeva, li ber jina xwe raza
Ne pirsî li halê me feqîra, me belengaza,
Ezê gelkî birçî bûm
Bi her du desta ez qepiçîm
Ez filitîm kiwara pîvaza.
Apê Îsa rabû piyê
Li dû şopa kurtan ketiyê;
Salxê kurtên hilaniyê
Li welatê joriyê...
Go: ez çûm cem mala xwaltika xweyê Nesebê
Ji mi re çêkir girara ber kezebê
Gotina ko ji mi re got
Go mi salixê kurtên hilaniyê
Li vê mîrata Helebê.
Apê Îsa rabû piyê
Bi du şopa kurtên ketiyê
Hat Heleba rengiyê;
Go: ez çûm mala xala, xalê xwe yî Heyinder..
Ji mi'r anîn leganek mewijê zer
Destek tûtina Mûşê li ser
Xwedê jê razî be û gul pêxember.
Apê Îsa tu zanî
Ker va ye kurtan kanî
Tu serekê dizan î.

MIREKA CIHANE

MIRÊKA CIHANÊ MIRÊKA WÊNEYÊN ŞER Û AŞÎTIYÊ

Xebat - Fidakarî - Serfirazî - Merdestî

Ji Berêkên Eniya Sovyetistanê: Siwarên Rûsî

Mopizanên Brîtanî Çavê Xwe Li Tangekê Digerînin

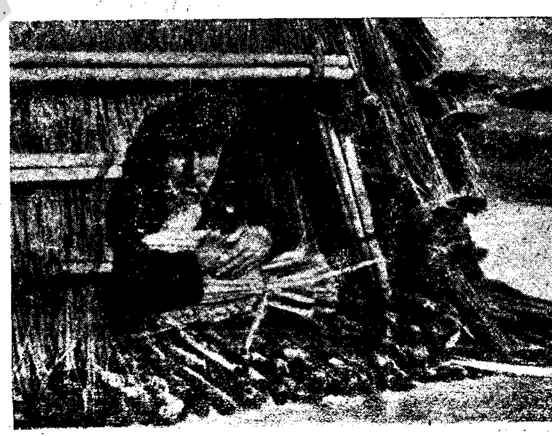

Li her derê dîdevaniya dijmina dikin

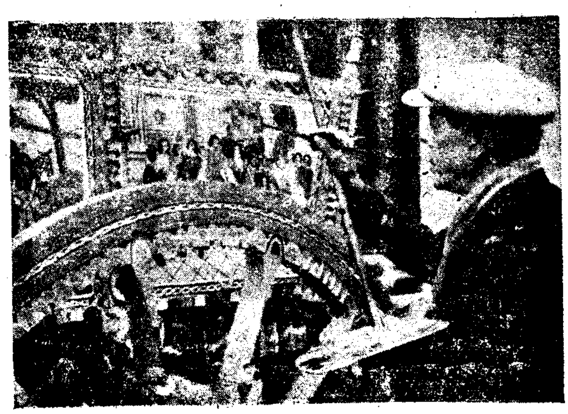

Şer dom dike, lê destxetên çeleng jî pêş ve diçin.

IMPRIMERIE DU JOURNAL LE MIROIR DU LIBAN

www.pirtukakurdi.org

1ère ANNÉE — LUNDI 22 NOVEMBRE 1943 — NUMERO 29

LE JOUR NOUVEAU

Direction: Beyrouth Wakfs Tabet
Place des Canons Tél.. 74-04 et 84-41

QUOTIDIEN KURDE
Directeur - Propriétaire: EMIR Dr. KAMURAN AALI BEDIR KHAN

Le Numéro 10 P.L.S. - Abonnement
Syrie-Liban 10 L.L.S. Etranger 2 L. Stgs.

Vers la Victore

CHRONIQUE HEBDOMADAIRE DE LA GUERRE

On se rappelle la récente décision du Gouvernement alleman de retirer la Direction du Ministére de la Propagande au Petit Docteur Goebbels—décidément trop déconsidéré—pour la confier à l'Armée. Cette décision semble provoquer d'étranges résultats.

Jamais encore, en effet, le nombre des officiers généraux venus devant la Radio du Reich n'a été aussi élevé qu'au cours de ces jours derniers. Et quel fut le thème central de leurs discours? Il fut aussi loin que possible de tous les sujets qu'auraient dû leur suggérer leur formation et leur rôle. Au lieu des développements stratégiques, des compte rendus militaires, tous ces chefs de l'Armée allemande se sont lancés dans des réflexions d'un curieux néo—mysticime.

On sait, en effet, que depuis leurs premiers insuccès, les Allemands sont hantés par l'idée d'un «coup de poignard» qui pourrait provoquer un nouveau Novembre 1918. Hitler en a du reste parlé dans son discours insistant mala droitement sur la situation selon lui absolument différente du Reich au début du cinquième hiver des guerre.

Le Général Jodl est venu à la rescousse, affirmant en termes vagues qu'il ne pouvait être question d'une nouvelle débâcle.

Le Général Dietl, commandant en chef du Groupe d'Armée «Nord» sur le front oriental, a renchéri encore, clamant avec force: «Comme commandant responsable d'une puissante force allemande, je peux vous affirmer que nous avons le devoir de croire dans les paroles du Fuehrer, aussi critique que soit la situation.»

Enfin, le Général Dietmar n'a guère employé de termes militaires dans sa dernière causerie, lui qui était si friand de «retraite élastique» et de «stratégie mobile». Par contre, il a affirmé sans sourciller: «La confiance légitime du Fuehrer dans la victoire est basée sur des appréciations d'un genre irrationnel, que lui seul peut peser à leur justes valeurs. S'il est sûr de la victoire, il doit avoir des raisons indiscutables-même si elles ne sont pas apparentes à première vue».

Ces pavés de l'ours lancés par tous les grands chefs de la Wehrmacht ont paru si écrasants à certains commentateurs alliés, que certains se sont demandés s'il ne agissait pas d'une campagne concertée, menée dans le but de rejeter toute responsabilité sur Hitler, pour disculper les Généraux et préparer ainsi une dictature militaire allemande.

Cette hypothèse est séduisante mais rien ne permet d affirmer qu'elle ne soit prématurée. Il peut tout aussi bien s'agir de l affolement de ceux qui ont fait de la force leur unique Dieu, et qui s'aperçoivent enfin qu ils sont sur le point d'être vaincus. Comment, en effet, expliquer autrement ces paroles d un commentateur de Radio Berlin:

«Les journées des 9, 10 et 11 Novembre constituent une véritable victoire national-socialiste; pendant ces trois journées, le Reich a gagnée la Bataille de l'Allemagne, la plus décisive peut-être de toute la guerre».

Il est certain que ce n'est pas sur le front oriental que les Allemands ont pu remporter de victoires, depuis longtemps. Offensive d'été, offensive d automne, offensit ve d'hiver: l'Armée Rouge n'arrête plus son avance. Au cours d'une seule semaine, elle a pris Jitomir, Korosten et Rejitza. Les Allemands apprennent enfin la signification du «blitzkrieg»—à leu s dépens.

C'est pour se consoler de leurs défaites sur tous les champs de bataille qu'ils en sont reduits maintenant, après avoir annoncé des «victoires» contre l'armée italienne, à parler de «victoires» remportées en Allemagne même. contre la hanise collective de la défaite.

INTÉRIM

GEORGES CLÉMENCEAU

LE «PERE LA VICTOIRE»

Georges CLEMENCEAU, c'est toute l'histoire de la 3ème République française. Mais c'est surtout, pour tout Français. „le Père la Victoire".

Il y a un quart de siècle, CLEMENCEAU personnifiait et exprimait la FRANCE, tout comme le général de GAULLE personnifie et exprime la FRANCE d'aujourd'hui; il représentait la FRANCE se levant contre les tyrans: tyrans de l'esprit, tyrans du corps, tyrans de l'âme; il fut enfin, comme l'a si bien dit un ami de la FRANCE, „un des très grands hommes de ce monde."

En 1917, après trois ans de guerre, la situation des Allies était grave; elle paraissait sans issue: Les troupes étaient lassées et les grands chefs ne brillaient pas par l'enthousiasme et la confiance. De plus des évènements désastreux se succèdaient: échec militaire du printemps de 1917, écrasement de la ROUMANIE livrant à l'ALLEMAGNE pétrole et blé, defection russe, d faite de l'ITALIE sur la PIAVE, guerre sous-marine à outrance, inévitable lenteur des premiers efforts américains, campagne défaitiste à l'arrière, etc... C'est alors que, le 16 Novembre 1917, POINCARE se décida à appeler à la Présidence du Conseil celui que l'opinion publique réclamait: CLEMENCEAU. Immédiatement la FRANCE sentit qu'il y avait quelque chose de changé. A la tribune de la Chambre, Clemenceau fit connaître au pays quelle serait sa politique:

"On dit qu'il faut faire la paix. Je la désire aussi, mais ce n'est pas en bêlant qu'on fera taire le militarisme prussien. On m'a demandé aussi une formule; la voilà; elle est la même partout: Politique *Intérieure?* **Je fais la guerre;** *Politique Etrangère?* **Je fais la guerre;** *Je fais toujours la guerre;*

" La malheureuse Roumanie est obligée de capituler? Je continue à faire la guerre, et je continuerai jusqu'au dernier quart d'heure, car c'est nous qui aurons le dernier quart d'heure. "

Enfin, on se rappelle le mot fameux qu'il prononça; "Je combattrai devant Paris; je combattrai dans Paris, je combattrai derrière Paris."

"Oui", disait-il encore, " les Allemands peuvent prendre Paris, cela né m'empêchera pas de faire la guerre. Nous nous battrons sur la Loire, puis sur la Garonne, s'il le faut, et même dans les Pyrenées; on continuera la guerre sur mer, mais quant à faire la paix, jamais !"

La qualité primordiale de Clemenceau, c'est le don de démêler les choses et de les voir simples, le don de saisir le fil de l'écheveau. Cette réduction lui permettait d'agir. et d'agir vite. Ministre de la guerre, il fit preuve d'une rare clairvoyance. Il déclara:

" Nous vaincrons parce que nous voulons vaincre et que nous le voudrons, jusqu'au bout, quoi qu'il puisse arriver. Nous vaincrons parce que nous n'avons pas d'autre choix que de vaincre, si nous voulons laisser la vieille terre des Gaules aux fils de ceux qui la façonnèrent en une France de grandeur et de beauté. Nous vaincrons parce que si nous avons commis de grandes fautes, nous sommes dignes de les racheter. Nous vaincrons parce qu'il est impossible que des Français étant encore vivants, on puisse entendre cette parole dans le monde: La France a été. "

Véritable animateur de la guerre Clemenceau fit face de tous côtés. Et voici. ce que, en moins de 6 mois, il tira d'une situation quasi desespérée: le commandement unique fut confié à Foch; les débarquement américains passèrent de 30.000 hommes par mois à 300.000; la volonté nationale fut tendue pour le combat à outrance, la trahison châtiée, les défaitistes jugés, les intrigues de couloirs pulvérisées, les ministères rajeunis, etc. etc.

Le 12 Juillet, trois jours avant l'offensive allemande, Clemenceau, apparut dans les tranchées du Mont-Haut. Il avait déjà sa silhouette de légende, avec son chapeau cabossé et son cache-poussière, sa moustache blanche et son oeil étincelant. Il passait dans les premières lignes, s'arrêtait montait légèrement sur le talus, fixait d'un regard rieur les hommes qu'il rencontrait, repartait après un "ça va, les enfants;" auquel répondait un long murmure de confiance.

Clemenceau laissait derrière lui une impression de force et de sécurité qyi se propageait comme un feu brûlant... Il allait tourner dans un boyau, quand il se heurta à un jeune officier. Il se fit expliquer par lui tout le dispositif du secteur, colla sa grosse moustache au créneau. Son inspection terminée, il se montra satisfait. Les hommes, très émus, ne répondaient pas. Clemenceau leur serra la main doucement puis s'éloigna. Soudain une voix éclaté: " On ne peut pas laisser le Vieux s'en aller les mains vides? Que pourrait-on lui donner?"

Des coquelicots innombrables cachaient les plaies de la terre;-en quelques secondes, une brassée de fleurs rouges fut ramassée. Un sergent prit le bouquet et courut derrière Clemenceau.

" Un petit Souvenir, Monsieur le Président ;"

Clemenceau eut un mouvement de la tête, le regard mouillé sous les sourcils durs... Il ne pouvait articuler une parole les mots restaient dans sa gorge serrée.

Il disparut. Le soir, rentrant à Paris, il déposait dans un vase, sur sa cheminée, les fleurs du front. Le petit bouquet de coquelicots ne devait plus jamais le quitter; il repose, lié avec un ruban tricolore, dans le cercueil de Clemenceau...

Cependant, le 15 juillet Gouraud brisait l'attaque décisive allemande. La contre offensive, ainsi rendue possible, était lancée, le 18 août; et après 3 mois et demi de succès, c'était enfin le 11 novembre l'armistice, Notre *armistice... A la Chambre, les députés et la foule restent debout dans une acclamation sans fin. Clemenceau, chancelant dans ce tourbillon d'hommages, gagne la Tribune. la main levée demande le silence. Et, d'une voix étouffée. il adjure les uns et les autres de prolonger cette fervente union des âmes: " faisons-nous, en un moment pareil, la promesse de toujours travailler, de toutes les forces de notre cœur. au bien public."*

" Et puis, continua-t-il, honneur à nos grands morts qui nous ont fait cette victoire; Grâce à eux, la France, hier soldat de DIEU, aujourd'hui soldat de l'Humanité, sera toujours le soldat de l'Idéal."

Artisan incontesté de la Victoire, Clemenceau se retira bientôt. vers cette terre de Vendée d'où il était venu. C'est là qu'il mourut, il y a 14 ans.

Nous concluerons en citant une de ses paroles, qui est d'actualité:

" Nous avons encore, nous Français, quelque chose à dire et à faire dans le monde ».

LÉO LEROY.

PENELOPES 1943

Cette histoire se passe en Hollande occupée, et pour être tout à fait précis, a Arnhem.

Dans un magasin, tout le personnel féminin a reçu l'ordre, pendant les heures calmes, de tricoter chaussettes et pull-overs pour les soldats allemands sur le front oriental.

Le surveillant passe:

Toutes les femmes tricotent avec passion.

L'inspection est finie...

Avec la même passion, les mains agiles défont les tricots commencés.

Pénélope est toujours aussi rusée. Et Ulysse, attendu avec impatience, s'appele la Liberté.

LES GEOLIERS INQUIETS DE LA FRANCE

On se souvient qu'avant d'envahir un nouveau pays, l'Etat Major allemand préparait avec le plus grand soin tous les imprimés nécessaires, ainsi que des affiches dans la langue du pays. Cellesci appelaient les populations au calme, leur ordonnant de remettre toutes les armes à feu aux autorités d'occupation, Toutes ces affiches et ces imprimés étaient prêts en Allemagne, dès Août-Septembre 1939.

Voici que les experts allemands se voient amenés à prendre des précautions analogues, mais cette fois-ci en prévision d'événements d'un tout autre genre.

A Paris, des affiches viennent d'être imprimées par la Préfecture de Police, invitant la population à garder le calme et à demeurer chez elle trois jours en cas de débarquement allié. D'autres affiches prêtes en province ordonnent à tous les hommes de 20 à 70 ans de se rendre immédiatement, en cas de débarquement allié, dans un lieu fixé à l'avance, une caserne ou un camps. Les geoliers s'inquiètent.

POEME DE LA FRANCE MALHEUREUSE

par SUPERVIELLE

Nous sommes très loin en nous-mêmes
Avec la France dans les bras.
Chacun se croit seul avec elle
Et pense qu'on ne le voit pas.
Chacun est plein de gaucherie
Devant un bien si précieux,
Est-ce donc elle la Patrie,
Ce corps à la face des cieux?
Chacun la tient à sa façon
Dans une étreinte sans mesure
Et se mire dans sa figure
Comme au miroir le plus profond.

Strana Kurdî

BEDEWCANA HUSEYN AXA

Ax lo yeman, Ûso yeman, axlê yeman...

Bedewcanê, kezeb kulê, dil qazanê, te sing gewrê, berfa Terebzanê...

Eman Ûso, bira li me ne hata îda vê qurbanê.

Qîz û Bûkê Reşûya giştik kişyan ber govendê, ber dîlanê.

Bira Xwedê dîne mala Zeynel Beg axê Reşûya, bi destê zorê seba hezar mecîdî bertîl standim, ji Ûsê Husên axa, kekê Nûrê suwarê qilyê, seîsê modeliyê, kilê çavê mi Bedew canê

Eman Ûso, nabe derdê dila pir giran e, derman nabe, goşt û neyûûk ji hev ra nabe.

Kê go, kê ne go ji bextê min û te ra Kemal paşa li Anqerê şi rûtê dîne bi paşa be, Ismet paşa bi awûqatê duwela be, kê go kê ne go Roja înê û Xutbe ji dinyê rabe; kîlo û xiram li dinyê di peyda be. Sûndxwarî me tu cara terka Ûsê Husên axa na kim heta kindira mi li cem kindira şêx Seîdê Rehmetî li Diyarbekir bi hêlkan u bi dar be. Eman Ûso, te ez ne xwestim û... ez revandim, kirim ma'rekî ji ma'rê nîv kuştî li ser çiya ez rekandim.

Ez kirim taseke ji tasên çingo, li kaniya Eyin Zil-xayê ez çikandim.

Te ez birim qoce Ûrfa şewitî, yekî sera walî, qonaxa çinge; daîra mezin mehkema...

Xaîn te ez gerandim, te ez kirim fincana ferfûrî, li qehwa Mihemed Emîn, kekê Lamî, li destê hemî kesî te ez gerandim.

Xwedê dîne mala Zeynel Begê, axê Reşûya, seba hezar mecîdî —bertîl bi destê zorê ji Ûsê Husên axa sitandim da Remakê Keçel di teresê kuça ez gerandim.

Eman Ûso Kolkê şewitî, bi şewite ber bi ba ye.

Eman Ûso, Xaîno, mi tera ne go, mi birevîne, bavî mala kher Osman paşa Hustu-xwarizk, di ser ra ye.

Heg li wira ne bû, mi birevîne bavî paş Husênê Qucaxi. kekê Gulîzerê, kilê çavê Zerîf Xatûnê, daîm sed û çel xortên sîwêrekiya tev tivingê enextara, tim vê ra ye..

Heg belkî, li wira ne bû; mi birevîne bavî paş Emerê Hecî Osman, bavê Fethî û Reşad li Qere Boxazê rûdine, daîm benda qaçxuna ye. Li wira ne bû, mi bavî paş Hesen axa ji mala Heciya ye,.. Ji bav û kalê Xweda daîm benda serserîya ye...

Heger li wira ne bû mi bi revîn e bavî paş Mehemed Emîn kekê Lamî beranê çar qoç, kela van xwînya yê...

Heger wira ne bû, mi bire vîne, bavî paş Birahimê Kara, serê qelema wî çiçikê jarê.

Te gerandiye belkî sitara me, li wira ne bû, mi birevîne bavî paş Evdulqadir Qedûrê Kinik Railelya exû Zerga, perçak polatê duwela ye.

Heger li wira ne bû, Xaîn Ûso mi birevîne bavî paş Bozan Beg lawê Zulfeqarê, Fat Çûçê ji bav û kalê xwe da mezinê 700 malê Hîzolayê. Heger li wira ne bû mi birevîne, bavî paş Hirço û Bozan Beg her du lawê Şahîn Begê, ji bav û kalê xwe da daîm mezinê 2.000 malê Dûgerîn û Beraza ye.

Heger li wira ne bû, mi birevîne bavî paş zor Mehmûd Begê zerî ji bav û kalê xwe da xwîkîyê duxwe ji na bêna her du ferata ye.

Heger belkî li wira ne bû mi birevîne bavî paş lawê Seyfedîn paşa ji bav û kalê xweda mezinê 4.000 malê Hezroya ye. Heger belkî sitara me tu ne bû, tirên hene Anqara va ye.

Mi birevîne bavî paş Kamil Beg lawê Hecî Ehmedê Ewînê, wêmin û Ûsê Husên axa fik bike, bi Hukmê va zêra ye...

Bişewite mala Zeynel Begê xweda Rebîm, pergala wî bela be.

Seba 1.000 mecîdî bertîl, ez sitandim ji Ûsê Husên axa, kekê Nûrê, suwarê qilyê. Xortê çaxa di mi ra ye, bi destê zorê ez dame Remê Keçel qebraxê ber firna ye.

Miradê min û Remê Keçel wek tiştekî şerieta Mûhemed qebûl nake li cem dilê mi, wek rîsyak goştê van wehşa ye.

Eman Ûso, were li min û li Kolkê wêran li vê Ziyaretê.

Mektûb hatî ser kaxetê... Ûso Xaîno mi go: mi birevîne derba ewilî bavî paş Mehemed Emîn kekê Lamî, qoca Siwêreka şewitî.

Reîsê hikûmetê heger belkî li wira ne bû, emê hev du birevînin herin Şama Şerîf bigerin, bi hêsîrî li xurbetê...

Rebîm mi neheqiya Zeynel Beg qebûl kirî, tu qebûl neke destê mi bi pêxila Zeynel Beg keve Roja Haşirê, li ser îmanê, li axiretê.

EBDILHADÎ MIHEMED

TOBEDAR

Zembîlfiroş zembîla tîne
Li sûk û çarçiya digerîne
Gul xatûn ji jor de dibîne
Ji eşq û dila dihebîne
Go: zembîlfiroş lawikê derwêş e
Kerem bik were pêş e
Bihayê selika bibêje
Pir bibêje, hindik me bêje.
Zembîlfiroş lawikê Ebas e
Bi tena derpê û kiras e
Xwe ji nav lepê xatûnê nake xales e
Zembîlfiroş go: xatûnê ez tobedar im
Ez tobekarê rebê cebar im.
Zembîlfiroş lawikê feqîr e
Tu wer'ser doşeka mîr e
Tev bide zilf û herîr e,
Şixul bike heyreta te herin cunetê.
Emê bi xeyra te herin cunetê.
Ez bi soz û qerar im
Ez xwediyê kiflet û eyal im
Ez li ber rebê xwe bê qerar im,
Xatûna li ser wî banî
Çav kir wî dergevanî
Derî lê girt û mifte anî.
Zembîlfiroş go: xatûnê
Dilê min dibiyê
Tu destûra min bidî
Ez derkevim ser banê xeyniyê
Ezê du qam sunetê rebê xwe bikim
Di dû re ez li ber xatûnê sekinî me.
Zenbîlfiroş misîn bi destê xwe girtiyê
Banî ket ser banê xeyniyê
Dest limêjek teze girtiyê
Du qam sinet li ber rebê xwe kiriyê
go: bismilah-er-rehman-er-rehîm
Û xwe di xênî wer kiriyê
Milyaketa li ezmana hefta gotiyê
Çi lawikê xweşik e.
Rahiştin zembîlfiroş
Danîn ser erda nermik e.
Xatûnê di qulekê re nêriyê
Zembîlfiroş çawa
direviyê
Xatûnê daw û derling hilkiriyê
Xatûnê mîna tajiyê
Bi dû zembilfiroş ketiyê,
Zembîlfiroş kir û ne kir
Xelasiya xwe ji destê xatûnê ne kiriyê
Wê gavê zembîlfiroş sekiniyê
go ya erdê biqelêş û ez tê kewimêyê
Xatûnê hat û li ser sekinî
Nerî ko zembîlfiroş di erdê çûye
Ewê go ya rebê, ez ji bi dû
Zembîlfiroş de herim
Vê erda tariyê
Her du bi dû hev de ketin bin axê,

PÊJINÊN DINYAYÊ

CENG & BIHINGEH

Leşkerên Frensa şerevanî Silav Li Ala Xwe Dikin.

Eskerên Yekîneyên Dirzî direqisin

Hezar Balafira

2.500 Ton Bombe Avêtine

LONDRE— 1.000 balafirên brîtanî dirêjî axa Germanistanê kirine û li Bajarên Berlîn û Ludwigshafenê xistine û 2.500 ton bombe avêtine hêjagehên dijminan.

BARÎ— Radyoa Bariyê elam dide ko Kralê talyana Viktor Emanuel hi banginek ji xelk û welatperwerên talyanî xwestiye ko ew bi hemî qiwetên xwe şerê elemanên zorker bikin,

STOKHOLM— Li gora rojnameyên Svêçî firqeyke rûmanî xwe ji axa Qrimê xelas kiriye û hatiye erdê Romanyayê.

www.arsivakurdi.org